2022 m. lapkričio 24 d., ketvirtadienis

P9_TA(2022)0421

Energetikos chartijos sutarties modernizavimo rezultatai

2022 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Energetikos chartijos sutarties modernizavimo rezultatų (2022/2934(RSP))

(2023/C 167/10)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į 1994 m. pasirašytą ir 1998 m. įsigaliojusią Energetikos chartijos sutartį,

— atsižvelgdamas į 2017 m. pradėtą Energetikos chartijos sutarties modernizavimo procesą ir į ES pasiūlymą šiuo klausimu,

— atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje vykusioje 21-ojoje Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijoje priimtą susitarimą (Paryžiaus susitarimas),

— atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatą „Europos žaliasis kursas“ (COM(2019)0640),

— atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) ([1]),

— atsižvelgdamas į 2021 m. rugsėjo 28 d. Komisijos rekomendaciją (ES) 2021/1749 dėl principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ praktinio taikymo ([2]) ir jos priede pateikiamas gaires,

— atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyva) ([3]),

— atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/2002, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo ([4]),

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką, ypač į 2017 m. gegužės 16 d. nuomonę Nr. 2/15 dėl ES ir Singapūro Respublikos laisvosios prekybos susitarimo ([5]), 2018 m. kovo 6 d. sprendimą byloje C-284/16 (prejudicinis sprendimas Slovakijos Respublika / Achmea BV) ([6]), 2019 m. balandžio 30 d. nuomonę Nr. 1/17 dėl Kanados ir ES bei jos valstybių narių išsamaus ekonomikos ir prekybos susitarimo ([7]), 2021 m. rugsėjo 2 d. sprendimą byloje C-741/19 (prejudicinis sprendimas Moldovos Respublika / Komstroy LLC) ([8]) ir 2021 m. spalio 26 d. sprendimą byloje C-109/20 (prejudicinis sprendimas Lenkijos Respublika / PL Holdings Sàrl) ([9]),

— atsižvelgdamas į 2017 m. JT Tarptautinės prekybos teisės komisijos (UNCITRAL) III darbo grupei suteiktus įgaliojimus rengti investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo reformą,

---

([1]) OL L 243, 2021 7 9, p. 1.
([2]) OL L 350, 2021 10 4, p. 9.
([3]) OL L 328, 2018 12 21, p. 82.
([4]) OL L 328, 2018 12 21, p. 210.
([5]) 2017 m. gegužės 16 d. nuomonė, EU:C:2017:376.
([6]) 2018 m. kovo 6 d. sprendimas Slovakijos Respublika / Achmea BV, C-284/16, EU:C:2018:158.
([7]) 2019 m. balandžio 30 d. nuomonė, EU:C:2019:341.
([8]) 2021 m. rugsėjo 2 d. sprendimas Moldovos Respublika / Komstroy LLC, C-741/19, EU:C:2021:655.
([9]) 2021 m. spalio 26 d. sprendimas Lenkijos Respublika / PL Holdings Sàrl, C-109/20, EU:C:2021:875.

— atsižvelgdamas į Italijos sprendimą nuo 2016 m. sausio 1 d. pasitraukti iš Energetikos chartijos sutarties,

— atsižvelgdamas į įstatymo dėl Energetikos chartijos sutarties nutraukimo projektą, kurį Lenkijos vyriausybė priėmė 2022 m. rugpjūčio 10 d. ir perdavė Lenkijos parlamentui 2022 m. rugpjūčio 25 d.,

— atsižvelgdamas į 2022 m. spalio 12 d. Ispanijos vyriausybės, 2022 m. spalio 19 d. Nyderlandų vyriausybės, 2022 m. spalio 21 d. Prancūzijos vyriausybės, 2022 m. lapkričio 10 d. Slovėnijos vyriausybės, 2022 m. lapkričio 11 d. Vokietijos vyriausybės ir 2022 m. lapkričio 18 d. Liuksemburgo vyriausybės pranešimus apie ketinimą pasitraukti iš Energetikos chartijos sutarties,

— atsižvelgdamas į Susitarimą dėl Europos Sąjungos valstybių narių dvišalių investicijų sutarčių nutraukimo, pasirašytą 2020 m. gegužės 5 d. ([10]),

— atsižvelgdamas į savo naujausias rezoliucijas, visų pirma į 2022 m. birželio 23 d. rezoliuciją dėl ES tarptautinės investicijų politikos ateities ([11]) ir 2022 m. spalio 20 d. rezoliuciją dėl 2022 m. JT klimato kaitos konferencijos Šarm aš Šeiche (Egiptas) (COP 27) ([12]),

— atsižvelgdamas į tai, kad Taryboje nepavyko pasiekti kvalifikuotos balsų daugumos dėl Energetikos chartijos sutarties modernizavimo kaip ES pozicijos 33-iajame Energetikos chartijos konferencijos susitikime pagrindo,

— atsižvelgdamas į 2022 m. spalio 5 d. Komisijos komunikatą dėl valstybių narių, Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos susitarimo dėl Energetikos chartijos sutarties aiškinimo (COM(2022)0523),

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 ir 4 dalis,

A. kadangi Energetikos chartijos sutartis yra tarptautinis susitarimas; kadangi sutartis buvo pasirašyta 1994 m. gruodžio mėn. ir įsigaliojo 1998 m. balandžio mėn.; kadangi yra 53 Energetikos chartijos sutartį pasirašiusios ir susitariančiosios šalys, įskaitant Europos Sąjungą ir Euratomą bei jos valstybes nares, išskyrus Italiją, kuri pasitraukė 2016 m.; kadangi ES ir jos valstybės narės sudaro daugiau kaip pusę balsų, dalyvaujančių Energetikos chartijos sutartyje;

B. kadangi pradinis Energetikos chartijos sutarties tikslas buvo sukurti Rytų ir Vakarų politinio bendradarbiavimo energetikos, investicijų apsaugos, prekybos ir tranzito srityse forumą; kadangi Sutarties nuostatos dėl investicijų apsaugos nebuvo atnaujintos nuo XX a. dešimtojo dešimtmečio ir yra pasenusios, palyginti su naujais standartais, nustatytais pagal reformuotą ES požiūrį į investicijų politiką; kadangi nebuvo mėginama integruoti klausimo, kaip skubiai švelninti klimato kaitą ir iki 2018 m. laipsniškai atsisakyti investicijų į iškastinį kurą;

C. kadangi valstybės narės turi apie 1 500 dvišalių investicijų sutarčių, ratifikuotų iki Lisabonos sutarties, pagal kurias vis dar saugomos investicijos į iškastinį kurą, kurios apima senąjį investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo modelį ir kuriose yra pasenusios nuostatos ir mechanizmai, nesuderinami su ES vertybėmis ir teisės principais; kadangi nė vienas iš naujų tarptautinių investicijų susitarimų, sudarytų laikantis šiuolaikiško požiūrio, dėl kurio ES derėjosi po Lisabonos sutarties įsigaliojimo, nėra įsigaliojęs;

D. kadangi norint išvengti didelių klimato krizių ir užtikrinti mūsų energetinį saugumą reikės paspartinti laipsniško iškastinio kuro atsisakymo procesą ir greitai pereiti prie atsinaujinančiųjų išteklių energijos;

E. kadangi Europos žaliuoju kursu siekiama reaguoti į klimato kaitos ir aplinkos būklės blogėjimo problemas; kadangi visų sričių ES politika, įskaitant investicijų politiką, turi būti prisidedama siekiant šių tikslų;

F. kadangi Tarpvyriausybinė klimato kaitos komisija savo 2022 m. ataskaitoje dėl klimato kaitos švelninimo, paskelbtoje 2022 m. balandžio mėn., Energetikos chartijos sutartį apibūdino kaip didelę kliūtį klimato kaitos švelninimui;

([10]) OL L 169, 2020 5 29, p. 1.
([11]) Priimti tekstai, P9_TA(2022)0268.
([12]) Priimti tekstai, P9_TA(2022)0373.

2022 m. lapkričio 24 d., ketvirtadienis

G. kadangi energetikos pertvarka reikalauja spartesnių pasaulinių investicijų į švarią energiją ir paskatų Europos energetikos įmonėms investuoti į atsinaujinančiąją energiją;

H. kadangi, atsižvelgiant į didėjantį teisinį ir politinį susirūpinimą dėl Energetikos chartijos sutarties, 2018 m. lapkričio mėn. pradėtas modernizavimo procesas, kurį inicijavo ES ir jos valstybės narės, daugiausia dėmesio skiriant investicijų apsaugos standartams, taip pat iškastiniam kurui suteiktos apsaugos apribojimui ir darnaus vystymosi skatinimui; kadangi 2018 m. lapkričio 27 d. Energetikos chartijos konferencijoje patvirtintas modernizavimo temų sąrašas; kadangi 2019 m. liepos mėn. Taryba suteikė Komisijai įgaliojimus derėtis dėl Energetikos chartijos sutarties modernizavimo; kadangi 2020 m. gegužės mėn. ES pateikė pasiūlymą dėl Energetikos chartijos sutarties modernizavimo; kadangi 2021 m. vasario 15 d. ES Energetikos chartijos sekretoriatui pateikė papildomą pasiūlymą, kuriuo siekiama išspręsti energetikos sektoriaus ekonominės veiklos apibrėžties klausimą, taip pat žinomą kaip iškastinio kuro išimties taikymą;

I. kadangi 2022 m. birželio 24 d. susitariančiosios šalys pasiekė principinį susitarimą dėl Energetikos chartijos sutarties modernizavimo; kadangi į Sutarties pakeitimus įtraukti Energetikos chartijos sutarties investicijų apsaugos standartų pakeitimai ir nuoroda į šalių teisę imtis reguliavimo veiksmų dėl tokių priežasčių kaip aplinkos apsauga ar klimato politika;

J. kadangi galutinio susitarimo teisinis tekstas dar nėra oficialiai paskelbtas, o tai neatitinka kitų ES prekybos ir investicijų susitarimų skaidrumo lygio;

K. kadangi nuo derybų pabaigos Vokietija, Prancūzija, Ispanija, Nyderlandai, Lenkija, Slovėnija ir Liuksemburgas, kurie kartu sudaro daugiau kaip 70 proc. ES gyventojų, paskelbė ketinantys pasitraukti iš Energetikos chartijos sutarties; kadangi Italija iš Energetikos chartijos sutarties pasitraukė 2016 m.; kadangi kitos valstybės narės vis dar svarsto galimybę pasitraukti iš šios sutarties;

L. kadangi Tarybai nepavyko pasiekti kvalifikuotos balsų daugumos už Energetikos chartijos sutarties modernizavimą, kuriuo remiantis 2022 m. lapkričio mėn. Energetikos chartijos konferencijoje būtų patvirtintas modernizavimas; kadangi dėl to modernizavimas buvo išbrauktas iš Energetikos chartijos konferencijos darbotvarkės;

M. kadangi ES turi tiek balsų, kiek yra jos valstybių narių, kurios yra Energetikos chartijos sutarties susitariančiosios šalys; kadangi tik tuo atveju, jei ES nepasinaudos savo balsavimo teise, valstybės narės gali pasinaudoti savo balsavimo teise; kadangi tų ES valstybių narių, kurios yra Energetikos chartijos sutarties šalys, ratifikavimas turėtų būti atliekamas laikantis jų nacionalinių ratifikavimo taisyklių ir kompetencijos pasidalijimo tarp ES ir valstybių narių;

N. kadangi Parlamentas turėtų pritarti Energetikos chartijos sutarties (EChT) modernizavimui prieš ES pradedant laikinai taikyti modernizuotą sutartį, vadovaujantis Komisijos politinėmis gairėmis; kadangi Parlamentas turėtų pritarti ES pasitraukimui iš EChT;

O. kadangi esama nepaprastai daug su investicijomis susijusių ieškinių, nukreiptų į aplinkosaugos priemones; kadangi įvairioms šalims, įskaitant valstybes nares, iškelta byla dėl klimato politikos ar teisingos pertvarkos; kadangi Energetikos chartijos sutartis yra investicijų apsaugos susitarimas, dėl kurio bylinėjamasi daugiausia; kadangi šiuo metu nagrinėjama daugiau kaip 40 ES vidaus su investicijomis susijusių arbitražo bylų; kadangi, Energetikos chartijos sekretoriato duomenimis, nuo 2022 m. birželio 1 d. pagal Energetikos chartijos sutartį pradėta ne mažiau kaip 150 investicinių arbitražo bylų, iš kurių trečdalis yra susijęs su investicijomis į iškastinį kurą ir 70 proc. iš jų yra ES vidaus investicijų arbitražo bylos;

P. kadangi Energetikos chartijos sutartis šiuo metu yra nesuderinama su ES sutartimis, nes ja investicinius ginčus nagrinėjantiems teismams suteikiama galimybė aiškinti ir taikyti ES teisę nenustatant būtinų apsaugos priemonių, kuriomis būtų išsaugota ES reguliavimo autonomija, ir kadangi ji daro neigiamą poveikį ES institucijų veikimui pagal ES konstitucinę sistemą;

Q. kadangi savo 2018 m. kovo 6 d. sprendime byloje C-284/16 (prejudicinis sprendimas Slovakijos Respublika /Achmea BV) ESTT nusprendė, kad investuotojų ir valstybės arbitražinės išlygos ES valstybių narių sudarytuose tarptautiniuose susitarimuose prieštarauja ES sutartims ir dėl to negali būti taikomos po to, kai paskutinė iš ES vidaus dvišalės investicijų sutarties šalių tampa ES valstybe nare; kadangi, taikydamas tuos pačius principus, 2021 m. rugsėjo 2 d. sprendime byloje C-741/19 (prejudicinis sprendimas Moldovos Respublika / Komstroy LLC) ESTT nusprendė, kad Energetikos

chartijos sutarties 26 straipsnio 2 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad jis netaikomas ES valstybės narės ir kitos ES valstybės narės investuotojo ginčams dėl pastarojo investicijų ES valstybėje narėje; kadangi nustatyta, kad ESTT sprendimai taikomi *ex tunc*; kadangi arbitrai savo svarstymuose neatsižvelgė į tuos ESTT sprendimus;

R. kadangi ES tapo investicijų politikos reformos lydere; kadangi įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, primygtinai reikalaujant ir remiant Parlamentui, ES patvirtino reformuotą investicijų apsaugos modelį ir nusprendė pakeisti investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo sistemą investicinių teismų sistema, pradėjo derybas dėl daugiašalio investicinių ginčų teismo (DIC), priėmė teisės aktus, kuriais reglamentuojamos vidaus rinką iškraipančios užsienio subsidijos, ir priėmė teisės aktus dėl tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo; kadangi šie pokyčiai yra svarbūs žingsniai teisinga linkme formuojant modernizuotą ir tvarią investicijų politiką; kadangi dar reikia daug nuveikti siekiant pažangos įgyvendinant šią reformų darbotvarkę;

S. kadangi ES remia vykstančias derybas UNCITRAL III darbo grupėje ir SIC įsteigimą;

1. pripažįsta, kad Energetikos chartijos sutartis buvo labai kritikuojama kaip kliūtis perėjimui prie atsinaujinančiosios energijos ir energetinio saugumo užtikrinimui ES ir jos valstybėse narėse; mano, kad dabartinė Energetikos chartijos sutartis yra pasenusi priemonė, kuri nebeatitinka Europos Sąjungos interesų, ypač atsižvelgiant į tikslą iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui;

2. palankiai vertina ES ir jos valstybių narių pastangas skatinti Energetikos chartijos sutarties modernizavimo procesą; palankiai vertina Komisijos derybų pastangas suderinti Energetikos chartijos sutartį su Tarybos jai suteiktais įgaliojimais išsaugoti ES gebėjimą parengti viešosios politikos priemones, atitinkančias Paryžiaus susitarimą, Europos žaliojo kurso tikslus ir Europos Parlamento prioritetus;

3. pripažįsta, kad nuo 2018 m. lapkričio mėn. derybos dėl atnaujintos Energetikos chartijos sutarties vyko reaguojant į didelę ES valstybių narių paklausą; pabrėžia, kad norint iš dalies pakeisti Energetikos chartijos sutartį reikia, kad visos susitariančiosios šalys vieningai balsuotų metinėje ECHS konferencijoje;

4. pakartoja savo susirūpinimą dėl to, kad atrodo, jog daugelis susitariančiųjų šalių, įskaitant dideles pajamas gaunančias pramonines šalis, nepritaria ES užmojams modernizuoti Energetikos chartijos sutartį, švelninti klimato kaitą, skatinti darnų vystymąsi ir remti energetikos pertvarką, nepaisant to, kad visos jos taip pat yra pasirašiusios Paryžiaus susitarimą;

5. pabrėžia, kad į galutinį atnaujintos Energetikos chartijos sutarties tekstą įtraukti Komisijai suteiktų derybų įgaliojimų elementai, jis nėra suderintas su Paryžiaus susitarimu, ES klimato teisės aktu ar Europos žaliojo kurso tikslais, neatitinka tikslų, kuriuos Parlamentas nustatė savo 2022 m. birželio 23 d. rezoliucijoje dėl ES tarptautinės investicijų politikos ateities, įskaitant, visų pirma, neatidėliotiną draudimą investuotojams į iškastinį kurą pareikšti ieškinį susitariančiosioms šalims dėl laipsniško iškastinio kuro atsisakymo politikos, laikantis jų tarptautinių įsipareigojimų, gerokai sutrumpinti esamų investicijų į iškastinį kurą apsaugos laipsniško nutraukimo laikotarpį ir panaikinti investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo mechanizmą; pabrėžia, kad Parlamentas jau išreiškė poziciją, kad ES ir jos valstybės narės turėtų nepasirašyti ir neratifikuoti investicijų apsaugos sutarčių, į kurias įtrauktas investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo mechanizmas; pakartoja, kad, jei būtų įsteigtas, Daugiašalis investicinių ginčų teismas galėtų tiesiogiai taikyti visus šiuo metu vykdomus dvišalius ir daugiašalius investicijų susitarimus, įskaitant Energetikos chartijos sutartį, prie jo prisijungusias šalis;

6. palankiai vertina ES ir Jungtinės Karalystės ketinimą šios sutarties teikiamos apsaugos nebetaikyti investicijoms į iškastinį kurą; palankiai vertina tai, kad ES ir jos valstybėms narėms dauguma naujų investicijų į iškastinį kurą nuo 2023 m. rugpjūčio 15 d. turėtų netekti apsaugos;

7. pažymi, kad atnaujintu Energetikos chartijos sutarties pasiūlymu bent 10 metų išsaugoma esamų investicijų į iškastinį kurą apsauga; pažymi, kad 10 metų skaičiavimas prasidės įsigaliojus atnaujintai Energetikos chartijos sutarčiai, t. y. laikotarpis, kuris prasidės 2023 m. rugpjūčio 15 d., jei ES, jos valstybės narės ir kitos susitariančiosios šalys susitartų laikinai taikyti susitarimą, ir kad priešingu atveju jis būtų pradėtas tik po to, kai jį ratifikuos trys ketvirtadaliai susitariančiųjų šalių, pratęsiant investicijų į iškastinį kurą apsaugą beveik 20 metų laikotarpiui, numatytam Energetikos chartijos sutarties laikino galiojimo sąlygoje; pažymi, kad atnaujintoje Energetikos chartijos sutartyje nustatytas galutinis terminas – 2040 m., iki kurio visos investicijos į iškastinį kurą nebebus saugomos tuo atveju, kai susitariančiosios šalys nusprendžia taikyti

išimtį; reiškia didelį susirūpinimą dėl to, kad šis laikas neatitinka dabartinių žinių apie laipsnišką iškastinio kuro atsisakymą, kurio reikia, kad visuotinis atšilimas neviršytų 1,5 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, o tai pakenks ES klimato tikslams; primena, jog Parlamentas laikėsi pozicijos, kad Energetikos chartijos sutartimi turėtų būti nedelsiant uždrausta investuotojams į iškastinį kurą pareikšti ieškinį susitariančiosioms šalims dėl vykdomos politikos, kuria siekiama laipsniškai atsisakyti iškastinio kuro laikantis jų įsipareigojimų pagal Paryžiaus susitarimą; pažymi, kad esamų investicijų apibrėžtis apima žvalgymo etapo projektus ir galimą jų naudojimą ateityje;

8. apgailestauja dėl to, kad pagal modernizuotą Energetikos chartijos sutartį dauguma susitariančiųjų šalių nusprendė neribotą laiką išlaikyti investuotojų į iškastinį kurą apsaugą;

9. pabrėžia, kad modernizuota Energetikos chartijos sutartis gali būti naudojama tik kaip naujų reikalavimų pagrindas po to, kai ji visiškai įsigalios, arba jei investuotojo priimančioji valstybė ir respondentė nurodo, kad tik laikinai taiko modernizuotą EChS; labai apgailestauja, kad dėl šios padėties kyla neaiškumų, nes įgyvendinimas tampa fragmentiškas, vėluojama ir kyla pavojus, kad bus pratęstas nereformuotos Energetikos chartijos sutarties taikymas;

10. palankiai vertina tai, kad į modernizuotą Energetikos chartijos sutartį įtrauktos naujos nuostatos, kuriomis grindžiamas sutarties aiškinimas, ypač dėl teisės reguliuoti siekiant teisėtų viešosios politikos tikslų, neatidėliotinas poreikis veiksmingai kovoti su klimato kaita, susitariančiųjų šalių teisės ir pareigos pagal daugiašalius aplinkos ir darbo susitarimus, įskaitant Paryžiaus susitarimą, jų įsipareigojimas skatinti investicijas į energetiką taip, kad būtų prisidedama prie darnaus vystymosi ir atsakingo verslo elgesio; atkreipia dėmesį į tai, kad įtrauktas taikinimu grindžiamas ginčų, susijusių su tvariu vystymusi, sprendimo mechanizmas;

11. primena savo poziciją, kad ES ir jos valstybės narės turėtų nepasirašyti arba neratifikuoti naujų investicijų apsaugos sutarčių, į kurias įtrauktas investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo mechanizmas; apgailestauja dėl to, kad modernizuotoje Energetikos chartijos sutartyje buvo išlaikytas šis pasenęs ginčų sprendimo mechanizmas ir pabrėžia, jog esama svarių įrodymų, kad investicijų srities arbitrai nepaiso valstybių ketinimų apsaugoti savo viešosios politikos tikslus, ypač kai tai susiję su laipsnišku iškastinio kuro atsisakymu ar aplinkos apsauga;

12. remia vykstančias derybas UNCITRAL III darbo grupėje, kuriose ES ir jos valstybės narės siekia įsteigti daugiašalį investicinių ginčų teismą, kuris galėtų tapti jo kompetentingu organu tarptautiniams ginčams dėl investicijų spręsti; nurodo, kad, jei būtų įsteigtas, Daugiašalis investicinių ginčų teismas tiesiogiai taikytų visus šiuo metu vykdomus dvišalius ir daugiašalius investicijų susitarimus, įskaitant Energetikos chartijos sutartį, prie jo prisijungusias šalis; primena, kad pagal 1969 m. Vienos konvencijos dėl tarptautinių sutarčių teisės 30 straipsnio 3 dalį daugiašalio investicinių ginčų teismas būtų viršesnis už investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo mechanizmus šalims, kurios tokiame teisme dalyvauja; ragina Komisiją kuo greičiau sėkmingai užbaigti UNCITRAL III darbo grupės derybas;

13. ragina Komisiją aiškiai pritarti tam, kad į UNCITRAL procesą ir rezultatus būtų įtrauktas mechanizmas, pagal kurį valstybės galėtų veiksmingai atšaukti savo sutikimą dėl ISDS taikymo, numatytą jų sutartyse, arba sutartis nutraukti;

14. nerimauja dėl to, kad atnaujintame tekste 20 metų laikino galiojimo sąlyga pasitraukimo atveju lieka nepakitusi, ir apgailestauja, kad tai nebuvo ES derybų įgaliojimų dalis, taip toliau atimant iš šalių, kurios tebėra EChS šalys, galimybę lengvai pasitraukti iš sutarties, jei arbitrai ir toliau kenktų valstybių gebėjimui reguliuoti; pabrėžia, kad pasitraukiant iš EChS išeinančioms susitariančiosioms šalims būtų taikoma EBS 20 metų laikino galiojimo sąlyga, pagal kurią visos esamos investicijos, kurioms netaikomas tarpusavio susitarimas, ir toliau būtų saugomos pagal nemodernizuotoje EChS nustatytas taisykles; tačiau palankiai vertina faktą, kad visų naujų investicijų apsauga baigtųsi iškart po to, kai pasitraukiama iš sutarties; pažymi, kad pagal modernizuotą Energetikos chartijos sutartį dauguma naujų investicijų į iškastinį kurą nebebus apsaugotos nuo 2023 m. rugpjūčio 15 d.;

15. apgailestauja, kad modernizuotoje Energetikos chartijos sutartyje nesprendžiamas kritinis vertinimo metodų, pagal kuriuos sudaromos sąlygos skirti investuotas sumas gerokai viršijančias kompensacijas, klausimas; pažymi, kad siūlomi nuostatų dėl žalos atlyginimo pakeitimai neturės didelio poveikio, nes arbitrai linkę labai plačiai aiškinti „nuostolio“ sąvoką, įskaitant numatomus būsimus pelnus; pažymi, kad šie metodai yra labai prieštaringi, nes jie turi labai didelę veiksmų laisvę ir remiasi labai sudėtingomis ir savaime spekuliacinėmis prielaidomis;

16. palankiai vertina Teisingumo Teismo paaiškinimą, kad EChS nuostatos dėl investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo netaikomos ES vidaus ginčams, taip pat tai, kad į atnaujintą EChS įtrauktas principas, pagal kurį IVGS nuostatos netaikomos tos pačios regioninės ekonominės integracijos organizacijos nariams; vis dėlto reiškia susirūpinimą dėl to, kad arbitrai vis dar gali nuspręsti nagrinėti ES vidaus ginčus ir kad bylos pagal Tarptautinio investicinių ginčų sprendimo centro taisykles vis dar gali būti vykdomos kitų šalių teismuose; susirūpinęs pažymi, kad Achmea sprendimas neatgrasė arbitrų nuo nuolatinio šio sprendimo nepaisymo ir ES vidaus ginčų nagrinėjimo; palankiai vertina Komisijos parengtą tarpusavio susitarimo projektą, kuriame paaiškinama, kad Energetikos chartijos sutartis ir jos laikinojo galiojimo sąlyga ES viduje netaikomos ir niekada nebuvo taikomos; primygtinai ragina valstybes nares kuo greičiau ratifikuoti tokius susitarimus; ragina Komisiją užmegzti ryšius su šalimis partnerėmis ir pasiūlyti antrą susitarimą, pagal kurį ES nepriklausančioms Energetikos chartijos sutarties šalims, norinčioms pasitraukti, būtų leidžiama abipusiškumo pagrindu panaikinti laikinojo galiojimo sąlygą;

17. atkreipia dėmesį į tai, kad nesusidarė kvalifikuota dauguma ES valstybių narių, norinčių remti EChS modernizavimą, dėl kurio žlugo modernizavimo pastangos; mano, kad nei ES, nei jos valstybės narės negali likti dabartinės Energetikos chartijos sutarties šalimis dėl jos nesuderinamumo su ES teise ir ES politika;

18. pakartoja, kad Parlamentas paragino Komisiją ir valstybes nares pradėti rengti suderintą pasitraukimą iš Energetikos chartijos sutarties ir susitarimą, pagal kurį nebūtų taikoma laikino galiojimo sąlyga tarp norinčių susitariančiųjų šalių; primena, kad ES gali ratifikuoti modernizuotą Energetikos chartijos sutartį tik gavusi galutinį Parlamento pritarimą, o Parlamentas apsvarstys savo ankstesnes pozicijas ir modernizavimo trūkumus, jei bus paprašyta jam pritarti; laikosi pozicijos, kad Parlamentas pritars ES išėjimui iš EChS kai jo bus paprašyta tam pritarti;

19. palankiai vertina Lenkijos, Ispanijos, Nyderlandų, Prancūzijos, Slovėnijos, Vokietijos ir Liuksemburgo vyriausybių pranešimą apie ketinimą pasitraukti iš Energetikos chartijos sutarties ir pažymi, kad daugeliu atvejų sprendimas buvo priimtas remiantis modernizavimo proceso rezultatais;

20. pabrėžia, kad reikia veikti koordinuotai, kad derybose dėl išstojimo sustiprėtų ir būtų apribotas neigiamas laikino galiojimo sąlygos poveikis ir veiksmingai užkirstas kelias ginčams ES viduje; ragina Komisiją nedelsiant pradėti procesą siekiant koordinuoto ES pasitraukimo iš Energetikos chartijos sutarties ir ragina Tarybą pritarti tokiam pasiūlymui; mano, kad tai yra geriausia galimybė ES pasiekti teisinį tikrumą ir užkirsti kelią tam, kad Energetikos chartijos sutartis dar labiau pakenktų ES užmojams klimato ir energetinio saugumo srityse;

21. pabrėžia, kad Komisija tinkamai nepasirengė šiam suderintam išstojimui ir nepasidalijo jokia informacija apie jį, nepaisant keleto Parlamento reikalavimų nuo derybų dėl modernizavimo pradžios, kaip alternatyva nepatenkinamų rezultatų arba modernizavimo proceso žlugimo atveju;

22. atkreipia dėmesį į tai, kad trūksta nuoseklumo tarp kai kurių valstybių narių pozicijų dėl Energetikos chartijos sutarties ir jų DIS, kuriomis vis dar saugomos investicijos į iškastinį kurą, bei pasenusių nuostatų, prieštaraujančių ES tikslams ir vertybėms;

23. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Energetikos chartijos sutarties sekretoriatui ir Energetikos chartijos sutarties šalių narių vyriausybėms.